№ 143 18 მკათათვე, სამშაბათი 1866—1878 18 მკათათვე, სამშაბათი № 143

ᲧᲝᲕᲔᲚ ᲓᲦᲔ ᲝᲠᲨᲐᲑᲐᲗᲘᲡ ᲒᲐᲠᲓᲐ

ᲓᲠᲝᲔᲑᲐ

ᲪᲐᲚᲙᲔ ᲜᲝᲛᲔᲠᲘ ᲚᲘᲠᲘᲡ ᲨᲐᲣᲠᲐᲗ

ᲠᲔᲓᲐᲥᲪᲘᲐ: სოდოლაკზე, სერგიევის ქუჩაზე, Ив. Амирaловის სახლში, № 8.

ᲙᲐᲜᲢᲝᲠᲐ ᲠᲔᲓᲐᲥᲪᲘᲘᲡᲐ: სერგიევის ქუჩაზე, Ив. Амирaловის სახლებში, № 8.

ᲮᲔᲚᲘᲡ-ᲛᲝᲬᲔᲠᲐ მიიღება კანტორაში. Გარეშე მცხოვრებთათვის: Въ Тифлисъ. Въ редакцію газ. „Дроэба“.

ᲒᲐᲖᲔᲗᲘᲡ ᲤᲐᲡᲘ: მთელის წლისა—8 მან., ნახევარ წლისა—4 მან. და 50 კაპ., ოთხის თვის—3 მან.

ᲒᲐᲜᲪᲮᲐᲓᲔᲑᲐ: მიიღება ქართულს, რუსულს, სომხურს და სხვ. ენებზე.

ᲤᲐᲡᲘ ᲒᲐᲜᲪᲮᲐᲓᲔᲑᲘᲡᲐ: დიდი ასოებით ასოზე—1 კაპ., ასო-მთავრულით სტრიქონზე—8 კაპ., ჩვეულებრივის ცივილოთი—5 კაპ., პატარა—4 კაპ.

ᲠᲔᲓᲐᲥᲪᲘᲐᲡ ᲣᲤᲚᲔᲑᲐ აქვს გასწოროს და შეამოკლოს დასაბეჭდად გამოგზავნილი სტატიები. Დაუბეჭდელი სტატიები ავტორს არ დაუბრუნდება.

ᲛᲘᲘᲦᲔᲑᲐ ᲜᲐᲮᲔᲕᲐᲠᲘ ᲬᲚᲘᲡ ᲮᲔᲚᲘᲡ-ᲛᲝᲬᲔᲠᲐ ᲒᲐᲖᲔᲗᲡ

„ᲓᲠᲝᲔᲑᲐᲖᲔ“

ᲤᲐᲡᲘ ᲜᲐᲮᲔᲕᲐᲠᲘ ᲬᲚᲘᲡ ᲒᲐᲖᲔᲗᲘᲡᲐ (პირველ ივლისიდამ პირველ იანვარამდინ 1879 წლისა) 4 მან. და 50 კაპეიკი.

ᲮᲔᲚᲘᲡ-ᲛᲝᲬᲔᲠᲐ ᲛᲘᲘᲦᲔᲑᲐ: თფილისში, (სერგიევის ქუჩაზე, Ив. Амирaловის სახლებში, № 8). ქალაქს გარეშე მცხოვრებთათვის ადრესი: *Въ Тифлисъ. Въ редакцію газеты „Дроэба“.*

ᲣᲛᲝᲠᲩᲘᲚᲔᲡᲐᲓ ᲕᲗᲮᲝᲕᲗ ᲘᲛ ᲮᲔᲚᲘᲡ-ᲛᲝᲬᲔᲠᲚᲔᲑᲡ, ᲠᲝᲛᲔᲚᲗᲐᲪ ᲕᲐᲠᲗᲝ ᲜᲐᲮᲔᲕᲐᲠᲘ ᲬᲚᲘᲡ ᲒᲐᲖᲔᲗᲘᲡ ᲤᲣᲚᲘ ᲐᲥᲕᲗ ᲨᲔᲛᲝᲬᲢᲐᲜᲘᲚᲘ, ᲠᲝᲛ, ᲗᲣ ᲰᲡᲣᲠᲗ ᲒᲐᲖᲔᲗᲘ ᲗᲐᲕᲘᲡ ᲓᲠᲝᲖᲔ ᲓᲐ ᲓᲐᲣᲑᲠᲙᲝᲚᲚᲔᲑᲚᲘᲕ ᲛᲘᲘᲦᲝᲗ, ᲠᲐᲪ ᲨᲔᲫᲚᲔᲑᲐ ᲓᲐᲣᲩᲐᲠᲝᲗ ᲓᲐᲜᲐᲠᲩᲔᲜᲘ (ᲛᲔᲝᲠᲔ ᲜᲐᲮᲔᲕᲐᲠᲘᲡ) ᲤᲣᲚᲘᲡ ᲨᲔᲛᲝᲬᲢᲐᲜᲐᲡ.

ᲢᲔᲚᲔᲒᲠᲐᲛᲔᲑᲘ

(ᲮᲐᲚᲮᲗᲐ-ᲨᲝᲠᲘᲡ ᲢᲔᲚᲔᲒᲠᲐᲤᲘᲡ ᲡᲐᲐᲒᲔᲜᲢᲝᲡᲘ)

ᲡᲐᲜ-ᲡᲢᲔᲤᲐᲜᲝ, 14 ᲘᲕᲚᲘᲡᲡ. რუსის არმიაში აქეთკენ სულ 29,048 კაცია ავათ. Არავითარი გადამდები ავათმყოფობა არ არის აქ რუსის არმიაში.

ᲡᲢᲐᲛᲑᲣᲚᲘ, 14 ᲘᲕᲚᲘᲡ. ᲐᲛᲑᲝᲑᲔᲜ, რომ ᲘᲜᲒᲚᲘᲡᲡᲐ და ᲒᲔᲠᲛᲐᲚᲔᲗᲘᲡ შუა ახალი პირობა უნდა იქნეს შეკრულიო, რომლის ძალითაც ᲘᲜᲒᲚᲘᲡᲡ მიეცემა უფლება, რომ სომხეთისა და მესოპოტამიის გამგეობაში მონაწილეობა მიიღოს.

ᲜᲘᲟᲜᲘ ᲜᲝᲕᲒᲝᲠᲝᲓᲘ, 15 ᲘᲕᲚᲘᲡᲡ. ᲘᲐᲠᲛᲣᲙᲐ გაიხსნა. დღემდინ მარტო ნახევარი მაღაზიებია დაჭერილი.

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝ

ᲓᲦᲘᲣᲠᲘ

*** ᲩᲕᲔᲜᲡ გაზეთში იყო ამას წინათ მოყვანილი, რომ თფილისის სომხები აპირებენ ახლად-შეძენილს ბათუმის მაზრაში მიწების შეძენასაო.

Გაზეთის „ᲒᲝᲚᲝᲡᲘᲡ“ ᲝᲓᲔᲡᲘᲡᲔᲚᲘ ᲙᲝᲠᲠᲔᲡᲞᲝᲜᲓᲔᲜᲢᲘ იწერება ახლა, რომ აქ მცხოვრები უცხო ქვეყნელები, განსაკუთრებით ᲘᲜᲒᲚᲘᲡᲔᲚᲔᲑᲘ, კამპანიას ადგენენ იმ განზრახვითო, რომ ბათუმში მიწები იყიდონო. Კორრესპონდენტი ამბობს, რომ „თუ რაიმე ღონის-ძიება არ მივიღეთ, ბათუმი და მთელი იმის მაზრა, უეჭველია, ᲘᲜᲒᲚᲘᲡᲔᲚᲔᲑᲘᲡ საკუთრებათ შეიძნება.“

*** ᲐᲛᲑᲝᲑᲔᲜ, რომ იმ შვეიცარიელებს, რომელნიც ჩვენში აპირებენ დასახლებას, ᲒᲝᲛᲑᲝᲠᲡᲐ და ᲗᲔᲚᲐᲕᲘᲡ შუა ამოურჩევიათ ადგილი და აქ უნდათ დასახლებაო.

*** მოგეხსენებათ, რომ ყველა ახალ-მოგზაურ მილიციონერებს მანგლისში გზავნიან სამხედრო ვარჯიშობისათვის. ᲐᲛ მილიციონერების თაობაზედ გაზეთს „თფილისის მოამბეში“ იწერებიან.

„ᲐᲛ ჟამად ქართველი ათასზე მეტი მილიციონერი იმყოფება ᲛᲐᲜᲒᲚᲘᲡᲨᲘ; ყველა ახალგაზდა, მხნე ბიჭები არიან, ამ მოკლე ხანში ათასს კაცს მოელიან კიდევ. Ტანისამოსი ამათ იქნება, ისეთივე;

ᲤᲔᲚᲢᲝᲜᲘ

ᲐᲠᲢᲐᲐᲜᲘᲓᲐᲛ

(„ᲓᲠᲝᲔᲑᲘᲡ“ კორრესპონდენცია)

— ᲣᲠᲐ! ᲨᲔᲠᲘᲒᲔᲑᲐ, ᲣᲠᲐ!—ᲐᲛ ყვირილით შემოვარდა გულ-გახეთქილი ჩემთან ერთი ჩემი ამხანაგი, როცა მე ეიჯექი და ვფიქრობდი: რა დავსწერო იმისთანა, რომ შეგაზეთეს მოეწონოს და მკითხველსაც იამოს-მეთქი...

Როცა ჩემისთანა გამოუცდელი კაცი კალამს იღებს და უნდა რაიმეს წერა, არ იცის რაზე სწეროს. Აშფოთებული ფიქრობს: კერძო ცხოვრებაზე სწეროს, თუ საზოგადო ცხოვრებაზე? მუდამ კერძო ცხოვრებაზე ილაპარაკოს კაცმა, საამო არ იქმნება. Აბა მიბრძანეთ, მუდამ იმაზე ვწეროთ, რომ ეს ამავალი ასე ქრთამს იღებს, ის იმავალი ისე უსინდისოთ, უსამართლოდ იქცევა; აქ კაცი გაჭკურდეს, იქ გაცარცვეს, ამავალი ასე, იმავალი და ჩამავალი ისე;—რა გამოვაჩ მუდამ ერთი და იგივე მკითხველს იამებ?—რასაკვირველია არა, მიპასუხებთ: მუდამ ფლავის ჭამა და ჰალვის ყლაპაც მოწყინდება კაცსა, არა თუ მაგისთანა უსიამოვნო ამბების სმენა.

Საზოგადო ცხოვრებაზე რამ ვილაპარაკოთ, იმისი ნაწილები უნდა ვიცოდეთ; ამ ცოდნისათვის სათვალები უნდა ჰქონდეს კაცს, რომ კარგათ დაინახოს ისა. Საწყუხაროდ მე ჯერ არა მაქვს ის სათვალები. . .

Მაშ მანამ ახლა ვილაპარაკოთ იმ დღიურ მოვლინებებზე, რომელიც ჩვენ გარეშე გვარტყია და ხან თვალში და ყურში გვრჩებიან, მოსვენებას არ გვაძლევენ. . . .

Ახლა ჩვენ Არტაანში გვიდგია კრიალა გაჩაღებული ზაფხული. Პირველის გაღვილი თვის და უფრო გაღვილის უკანასკნელს რიცხვებში წვიმებმა მოგვაბეზრეს თავი. ᲰᲐᲯᲐᲪ ერთ ნაირი-ა არ იყო, კაცი ვერ გაიგებდა: ცივა, ცხელია, თუ გრილა.

Აქაურ უხეიროდ ნაშენ სახლებმა ხომ სულ ჩარა და „ზაჭლა“ წაიღეს! Აწეიმდებოდა თუ არა, სახლებში გაჩნდებოდა ტბები. Ღამე კარავებში თუ სახლებში დაწოლის დროს ისე წარმოვიდგენდით, ვითომ სადმე ტბის ანუ მდინარის პირზე ვწევართო და გადაბრუნ-გადმობრუნების დროს სიფრთხილე უნდა გექონდა, რომ ტბაში არ ჩავცვივნდეთ... Ეს ფიქრი ძალიან ღრმად ყველას ჩაჰყვებოდა ხოლმე.

Ახლა, მადლობა ᲦᲛᲔᲠᲗᲘᲡᲐ და დიდება Ალახს, გადავრჩით იმ შემავიწროებელს შეწუხებას...

Შერიგება (სრული) არ იყო, მაგრამ მშვიდობა კი გახლდა. Მეომრები მეტის უსაქმობით ამთქნარებდნენ ღონისით, ღამე კი ყველასეზმანებოდა—„სრული შერიგები!“

Ერთხელ ჩემთან მოვიდა ერთი აფიცარი და დამეკითხა:

როგორიც ქართველების დრუჟინასა აქვს. მაენი ძალიან მარჯვედ და მალე სწავლობენ ყოველგვარ სამხედრო ვარჯიშობას.“

*** სოხუმის მაზრის უფროსს უფ. არაკინს უცნობებია კავკასის სანიტარულ მთავარ კომისისათვის, რომ სოხუმის გასუფთავებისა და გაჯანმთელებისათვის 30,000 მანეთი არის საჭიროვო. ამ საგნის დაწვრილებით გამოსაძიებელად კომისიას ერთი თავის წევრის უფ. ბოგაჩოვის გაგზავნა გარდაუწყვეტია სოხუმში.

*** ამ თვის 10-ს ჩვენს ქალაქში დაიწყო სანთლისა და საპნის ქარხანა მადამ ტოლესი. ამის გამო ხსენებულს ქარხანაში მუშაობა დროებით შეჩერებულია. ამ გარემოებას, უეჭველია, გავლენა ექნება განსაკუთრებით სანთლის ფასზე, რადგან, რამდენათაც ჩვენ ვიცით, მადამ ტოლეს სანთელს ჩვენს სოფლებში დიდი გასაღალი ჰქონდა.

*** ბაქოს გაზეთის სიტყვით, ამ უკანასკნელ ხანებში ნავთი გაძვირებულა ბაქოში: ფუთი ნავთი, რომელიც ადრე კაპეიკად ისყიდებოდა, ახლა 4-5 კაპეიკ ნაკლებ აღარ ისყიდებაო.

*** ქუთაისიდამ გვწერენ, რომ წელს იქითკენ მშვენიერი მოსავალი არის ყოველგვარი ხორაგისაო. განსაკუთრებით ბლომათ მოსულა სიმინდი და ღომი, რომელნიც თითქმის საზრდოს შადგენენ იმერეთისათვის. ხილიც წელს ძალიან ბლომათ არისო. მაგრამ მუშახალხისა და საქონლის სიძვირეს უჩივიან.

*** ქახეთიდამაც კარგ ამბავს იწერებიან წლევანდელს მოსავალზე. პური ბლომათ მოგვეგიდაო; ღვინის იმედიც, გვაქვს, თუ შემდეგში სეტყვამ ან კალიამ არ გაგვიფუჭოო. მაგრამ იქითაც მუშის სიძვირეს უჩივიან: უბრალო დღიურს მუშას დღეში მანეთ ნახევარ-ორ მანეთ ნეკლებ ვერ ვშოულობთო.

*** ქართლიდამ კი ამისთანა სანუგეშო ამბები არ მოგვდის მოსავალზე. თუძცა პური ბლომათ მოსულა, მაგრამ მომეტებულის ქირასა და სიცხისაგან თავთავში მარცვალი არ გაზრდილა, წვრილათ დარჩენილა და ისე მოუმკიათ.

მაგიერად მუშა ხალხი ქართლისაკენ უფრო იაფად არის თურმე, ვიდრემ კახეთისა და იმერეთისაკენ: დღეში ოთხ აბაზ—მანეთზე მეტს არ აძლევენ. ამის მიზეზი, როგორც გვითხრეს, ის არის, რომ ბორში დაყენებულის ჯარიდამ უშვებენ სალდათებს სოფლად და ესენი ძალიან კარგ მუშათ ითვლებიან, მარჯვედ მკიან პურსა და იაფადაც მუშაობენ.

მართლა, ურიგო არ იქნება, რომ სხვა ადგილებში დაყენებულ ჯარების კამანდირებმაც წაბაძონ ამ შემთხვევაში ბორისას და ამ მშვიდობიანობის დროს გაუშვან დროებით თავის მუქთად მყოფი სალდათები სოფლის სამუშაოზედ. ამით ხალხიც მოგებაში დარჩება და ხაზინაც.

წერილი რედაქტორისადმი

უ. რედაქტორო! შადლობა ღმერთსა, რომ თქვენმა პატივსაცემელმა გაზეთმა „დროებამ“ ამოიღო ხმა და შესდგა ფეხი იმ ასპარეზზე, რომელზედაც მიდის დინჯათ პატივცემული „იერია“! იმ შენიშვნამ, რომელიც შენ ხვდა თქვენს გაზეთში, გამაბედვინა მოგწეროთ ორიოდე სიტყვა იმ საგანზედ, რომელიც არის საზოგადო, საქვეყნო საგანი.

რომ უფრო კარგათ გასაგებათ დარჩეს დედა-ჰაზრი ამ შენიშნვისა, ამიტომ მოვიყვან თქვენი გაზეთის (ამ წლის № 134) სიტყვებს და თითო-თითო წინადადებას გავარჩევ.

„ჩვენ შევიტყეთ, რომ ქართული გალობის ნოტებზედ გარდასაღებად ამ ჟამად თფილისში კომისია არის შემდგარიო.“

ეს მეექვსე თვეა, რაც კომისია შემდგარია, მარამ გროში-კაპეიკის საქმე კი არა გაურიგებია-რა. ამ კომისიის წევრნი ისე უენერგიოთ ეკიდებიან თავის ვალს, რომ წინათვე დარწმუნებით იტყვის ძაცი: „ვერაფერს, გროში კოპეიკის საქმეს ვერ გაარიგებენ!“ მართალიც არის! დაუნიშნავთ იმისთანა წევრნი, რომლებზედაც შემიძლიან ვსთქვა, რომ გალობა და იმისი გემოვნება, სული და ხორცი გალობისა ისე აქვსთ გამჯდარი თავში, როგორც მე ჩინური ენის გემოვნება სული და ხორცი ჩინურის პეოზიისა.

მამა ბრ. კარბელოვი, საუბედუროთ, ეხლა ველარ ასრულებს ამ საზოგადოებისაგან მძიმე დავალებას. ეხლა თურმე ამასღა ამბობს: „როცა შემეძლო, მაშინ კი ყურიც არ მათხოვესო, და ახლა,

---

— სრულ შერიგებას ამბობენ; მართალია?

— სულაც არა, უპასუხე. იქნება მოგეზმანათ, უფალო, ძილში-მეთქი. უფალი გაწითლდა, ბოლოს მართლა მიაღვიარა, რომ ვგონებ, სიზმარში მელანდებაო, მე კი, მირთლა, ნამდვილი მგონიაო. . .

ავსილან ყველანი: ზოგი ფულით ზოგი ჩინით ზოგი ჩინით და ფულით, ზოგი მარტო ჯვრით; ამას თუმცა ფული და ჩინი არ ღირსებია, მაგრამ იმ ჯვრის მადლის იმედი აქვს; ილაჯ-გაწყვეტილი და უსაქმობისაგან მობეზრებულები, შოშიასავით პირებ-დაღებული ცას და ფოჩტის ფურგუნს დაცქეროდით ხოლმე, რომ ერთი როდის მოვა ის დალოცვილი ფურგუნი ან ვინმე, რომ გვიამბოს ამბავი რაიმე. ხანდის-ხან ტელეგრამმები მოდიოდა ხოლმე, ისიც იმისთანა შეჭიდრული აზრებით, რომ ნუგეშის მაგიერად უფრო გულებს გეიხეთქავდა ხოლმე. იმ დროდამ, რაც ომი დაწყნარდა, მეომრები უკან დარჩნენ, ბრძოლის ველზედ ამოვიდნენ მკურნალები, წითელ ჯვრიანი დები და ძმები; მეომრები თათრებს ებრძოდნენ, მკურნალები უჩინო მტერს—ავათმყოფობას. პირველნი ხედავდნენ თავიანთ მტერს, უკანასკნელნი—ვერა და თავის დღეშიც ვერ დაინახვენ....

მაგრამ ამ უკანასკნელებმაც გაიმარჯვეს, რადგან თვით ბუნება ეხმარებოდა მათ და ვინც ავად იყო, მოკვდა, ვინც არა და თავისთვის არიან.

მეორე გამარჯვება „არშინოკრატებისაა.“ იმათი დროშა უფრო მხიარულად და უფრო კმაყოფილად ფრიალებს, ჰაერში და იმ დროშას აწერია:

„რაერთიც გინდა, მოატყვილე; რაერთიც გინდა და სინიდისი ნებას გაძლევს, იძვირეთ: დრო, ბურთი და მეიდანი თქვენია!“

დიდით დაწყობილი პატარამდისინ, უნცროსით უფროსმდი..... სალდათამდი სულ ვაჭრები არიან. ბრთის სიტყვით, ახლა ორტაანი სამხედრო-სავაჭროქალაქია....

აგერ დღეს მივიღეთ ტელეგრამმა! ხმა ტკბილი, ხმა საამური, ხმა მშვიდობისა და შერიგებისა! ამ ხმით აღტაცებული აფიცრები დღეს მუზიკით ქუჩა-ქუჩა დადიან და მხიარულობენ. „ურას“ ძახილი და შამპანსკის ბოთლების გრიალი ცაში ანგელოზებს ათრთოლებენ....

ამას რომ ვსწერდი, ჩემთან შემოვიდა ხვა ნაცნობი—მეტის-მეტი ხუმარა და ახირებული ხასიათის კაცი. ქართველი იყო.

— რასა სწერ? მკითხა იმან.

— რასაც ეხედამ ჩემს გარშემო დღეს—შერიგებაზე.

— ბიხარიან მერე?

— რასაკვირველია! რას სულელობ? ქვეყანას უხარიან და მე არა?!

— . . . . . .

ს. ბავრელი

ორტაანი, 4 ივლისს.

კი, როდესაც ასე მოუძლურდი, ახლა მომმართა საზოგადოებამ.“

დამნაშავეთ ის სრულებითაც არ გამოდის, და თუ ამ საქმეზე ყურადღება მიექციათ წინათვე, მერწმუნეთ, რომ ჩვენ ჩვენი მთელი გალობა გვექნებოდა, საკუთარი ნოტებიც, როგორც სომხებს. მარამ ქართველები ვართ, ქართველები: მანამდისინ გაჭირებას პირის-პირ არ შეეტაკებით, მანამდისინ საქმეზე არ ვეჭიქრობთ. (ეს უკანასკნელი ხასიათი მე მეგონა მარტო გლეხებშია-მეთქი; მარამ ეხლა დავრწმუნდი, რომ განათლებულ ქართველებშიაც ყოფილა).

„არხიმანდრიტი მაკარი ზურიაში მიდისო, იქაური მგალობლების მოსაყვანათაო.“ ქომისიას ის კი არ მიუღიათ მხედველობაში, რომ მ. ქარბელოვის გალობა არის ნამდვილი გურული გალობა, მხოლოდ წმინდა შეუცვლელად შენახილი. მეფე ირაკლი მეორემ მოიყვანა ერთი ბერი ძალაქში; გახსნა აქ სასულიერო პირთათვის მშვენიერი შკოლა, სადაც დახელოვნებით სწავლობდნენ ქართულ გალობას და მწიგნობრობას. ამ ბერის მოწაფეთა შორის შესანიშნავნი იყვნენ: ზეონტი პირველი, ბიძინა არხიმანდრიტი, სოფრონ არხიმანდრიტი, პატარა ზეონტი მეორე, რომლისაგანაც ქარბელოვის მ.-მასა და თითონ იმასაც უსწავლიათ გალობა. მარამ ახლანდელ მღ. ბრ. ქარბელოვი უფრო მამისაგანაა ნასწავლი.

მაშ ეხლანდელ გურულისა და მ. ქარბელოვის გალობის შორის განსხვავება არ იქნება. ახლანდელი გურული გალობის მაგალითი აქ წარმოუდგინა უფ. მრეველოვმა, მაგრამ დაუწუნეს! ის მრეველოვის გალობა ერთი ძველი ბერისა— ნიკიფორესაგან ყოფილა ნათქვამი..

N. N.

ომის შემდეგ

ბერლინის კონგრესი

მოგვყავს ის მუხლები ბერლინის ტრაქტატისა, რომელნიც ჩვენი მკითხველებისათვის უფრო საინტერესო უნდა იყოს:

„მუხლი 58. ბრწყინვალე პორტა უთმობს რუსეთის იმპერიას არტაანის, ყარსისა და ბათუმის მაზრებს ბათუმის ნავსადგურით-თურთ.

„ახალი სამზღვრები იწყება შავ ზღვასთან და მიდის ჩრდილოეთ-დასავლეთისაკენ ხორდამდინ და სამხრეთისაკენ ართვინამდინ, საიდამაც პირ-და-პირ გადასჭრის მდ. ჩოროხს სამხრეთით ნარიმანამდინ; ოლთისი რუსეთის სამზღვარში რჩება.

„მუხლი 59. მისი უდიდესობა რუსეთის იმპერატორი აცხადებს, რომ იმას აქვს განზრახვა ქალაქი ბათუმი სავაჭრო თავისუფალ ნავსადგურად გახადოს.

„მუხლი 60. ამერიკის მაზრა და ქალაქი ბაიაზეთი, რომელნიც, სანსტეფანოს მორიგების ძალით, რუსეთს რჩებოდა, ოსმალეთს უნდა დაუბრუნდეს.

„ბრწყინვალე პორტა უთმობს სპარსეთს ქალაქს ქოტურს თავის მაზრით.

„მუხლი 61. ოსმალეთის მმართებლობა კისრულობს, რომ დაუბრკოლებლივ შემოიღოს რეფორმები და სხვა-და სხვა ცვლილება მცირე აზიის იმ მაზრებში, რომელნიც სომხებისაგან არიან დასახლებულნი; დაიცვას ისინი ჩერქეზებისა და ქურთებისაგან.

„მუხლი 13. პარიჟის ტრაქტატი 1867 წლისა და აგრეთვე ლონდონის ტრაქტატი 1871 წლისა რჩებიან შეუცველელად გარდა იმ მუხლებისა, რომელნიც ახლანდელი ტრაქტატის ძალით არ შეიცვლებიან.“

—

„პოლიტიკურს კორრესპონდენციაში“ იწერებიან, ოსმალეთის მმართებლობამ გაგზავნა სტამბოლიდამ ჟურთისტანში კომისარი, რომელსაც სხვა-და-სხვა რეფორმების შემოღება აქვს მინდობილი ამ ქვეყანაშიო.

—

სტამბოლელი კორრესპონდენტი ვენის გაზეთის „პრესსისა„ იწერება, რომ ოსმალეთის მმართებლობას ინგლისისაგან მოუვიდა ცნობაო, რომ მცირე აზიის ყველა ქალაქებში დანიშნული იქნება ინგლისის მხრით კონსულებიო, რომელნიც ამ ქვეყანაში რეფორმების შემოღებას უგდებენ ყურსაო.

—

„მოსკოვის უწყებების“ უკანასკნელს ნომერში დაბეჭდილია შემდეგი დეპეშა 8 ივლისს სტამბოლიდამ მიღებული:

„ზუშინ ლამით იყო აქ ოსმალეთის მინისტრების რჩევა საბერძნეთის მოთხოვნილების შესახებ, რომელზედაც თვითონ ხონთკარიც დაესწრო. პორტამ გარდაწყვიტა, რომ არამც-და-არამც არ დაუთმოს საბერძნეთს არცერთი ნაჭერი მიწა და თუ რასმეს დაუთმობს, მაგრამ ევროპამ დაუბრუნოს ოსმალეთს ის მიწები, რომელიც მომავალ ბოლგარიის სამთავროს შეადგენს.“

—

ამავე გაზეთში მოყვანილია შემდეგი ცნობა:

„როდოპის არეულობის მიზეზის გამოსაკვლეველად და დასაშოშმინებლად, ამ დღეებში იგზავნება სტამბოლიდამ ევროპის უმთავრესი სახელმწიფოების წარმომადგენელთაგან შედგენილი კომისია.

„რადგან საბერძნეთთან ამჟამად მოლაპარაკებაა, ამის გამო ოსმალეთმა გადაწყვიტა, რომ ფოლოში ალარ გაგზავნოს ახალი ჯარები. მაკედონიის ოსმალოს ჯარების უფროსებმა კი ახალი ჯარები მოითხოვეს იქაური აჯანყებულების დასამშვიდებელად.“

—

ავსტრიას გაუგზავნია ოსმალეთის მმართებლობისათვის ნოტა და უთხოვნია, რომ ბოსნიიდამ და ჰერცოგოვინიდამ გაიყვანოს თავის ჯარები. ამბობენ, ოსმალეთი იძულებული არისო, რომ ამ წინადადებაზე დაეთანხმოს ოსმალეთსაო.

განცხადებანი

დაიბეჭდა და ისყიდება უფ. ზიგო ჩარკვიანის წიგნის მაღაზიაში; ახალი წიგნი.

ლექსთა კრება

თ. ბრიგოლ ორბელიანისა, ილია ჭავჭავაძისა, აკაკი წერეთლისა, ანტონ ფურცელაძესი, იეანე ქერესელიძესი, იოსებ ბაქრაძესი და სხვებისა.

შეკრებილი და გამოცემული
ზაქარია ჭიჭინაძისა
ფასი ორი შაური.

დაიბეჭდა და ისყიდება ზ. ჩარკვიანის წიგნის მაღაზიაში და თელავს— სასულიერო სასწავლებელში, უფ. ცანციეეთან

„ბატონიშვილი ირაკლის
პირველი დრო
ანუ თავდადება ქართველთა“

ტრაგედია ოთხ მოქმედებად ,თხუზ. თ. ალექსანდრე ჯამბაკურიან-ორბელიანისა.

გამოცემული ზ. ჭიჭინაძისაგან
ფასი 30 კაპეიკი

გაიხსნა თფილისში

ქართული წიგნის მაღაზია,

სადაც მსურველთ შეუძლიანთ მოიპოვონ ყოველგვარი ქართული ძველი და ახალი წიგნები.

მაღაზია იმყოფება ქაშვეთის ეკლესიის ქვემოთ დუქნებში, № 2.

გარეშე მცხოვრებთ შეუძლიანთ დაიბარონ ყოველგვარი ქართული წიგნები შემდეგის ადრესით: Въ Тифлисъ. Въ книжный магазинъ Григорія Чарквіани, въ зданіи Кашветской церкви, № 2.

ქუთაისში

ანტონ ლორთქიფანიძის ბიბლიოთეკაში ისყიდება:

1) დედა ენა, ი. ბოგებაშვილისა, ფასი 45
2) ანუკა ბატონიშვილი, ისტორიული მოთხრობა გრ. რჩეულოვისა ფასი 20 კ.
3) ცოლი ვიტირო, თუ ფული? კომედია აღ. თუთაევისა, ფასი 30 კაპ.
4) ვეფხვის ტყაოსანი, შოთა რუსთველისა, ფასი 50 კაპ.
5) მეფე ლირი, დრამა შექსპირისა, ფასი 60 კაპ.

და აგრეთვე სხვა ყოველგვარი ქართული და სახელმძღვანელო რუსული წიგნები კარტები, ატლასები, სურათები და სხვ.

ისყიდება თფილისში „ცენტრალურს წიგნის მაღაზიაში“ ქართული

„სამზარეულო წიგნი“

შედგენილი ანა ბარ. ჯორჯაძისაგან. ფასი ათი შაური.

ისყიდება თფილისში „ცენტრალური წიგნის მაღაზიაში“ ქართული სამზარეულო წიგნი“. შედგენილი კ-ნ. ბარ. ჯორჯაძისაგან. ფასი ათი შაური.

გამოვიდა და ისყიდება

„თამარ ბატონიშვილი“

ხუთ-მოქმედებიანი დრამა საქართველოს მე-XIII საუკუნის ცხოვრებიდამ, გადმოკეთებული გრ. რჩეულოვის რომანიდგან „საქართველოს თამარ ბატონიშვილი“

კ. მეახისაგან.

ისყიდება: თფილისში—ყველა წიგნი მაღაზიებში,
ქუთაისში—ანტ. ლორთქიფანიძის ბიბლიოთეკაში.

ფასი ყველგან ექვსი შაური.

გამოვიდა და ისყიდება

„ცოლი ვიტირო, თუ ფული?“

კომედია აღ. თუთაევისა

ისყიდება: ქალაქში—ყველა წიგნის მაღაზიებში და ალექს ჯიმშეროვთან, თელავს—იოსებ ალუბმანაშვილთან, ქარელს—დავით შერვაშიძეთან, ხაშურისა და ბორჯომის უფეტში, სურამს—ზაქარია ალუწოვთან, ქუთაისს—იაკობ ოჰანეზოვთან და სვ. ცერვაძესთან ფოთში—ელისბარ ბაბალოვთან, ცხინვალს—თ. ივ. თაქთაქოვთან, სალაშეთს—თ. ნიკ. დიასამიძესთან, მეჯვრისხევს—მასწ. მოსე ნათაძესთან, ბორში—სტ. ზომოევთან და თვითონ ავტორთან.

ვისაც ჰსურს მოიპოვოს **ახალი ქევრი** შეუძლიან მიჰმართოს ნ. ავალიღვილს, (ალუკიაში, ელისავეტინსკი-ქუჩაზე, № 108), რომელიც კისრულობს ამ ქევრების გაკეთებინებას თავის ხელმძღვანელობით.

ნახევარი წლის ხელის-მოწერა გაზეთს

„ობზორზე“

(1 ივლისიდამ 1878 წლის 31 დეკემბრამდინ) მიიღება „ობზორის“ კანტორაში (ბოლოვინის პროსპექტზე, სახლის № 7); ვაგზავნითა და მიტანით ფასი 8 მანეთი. ქალაქს გარეშე მცხოვრებლებმა გაზეთი ამ ადრესით უნდა დაიბირონ: Въ Тифлисъ, въ редакцію газеты „Обзоръ“. ვისაც ჰსურს ხელის-მოწერის კვიტანცია მიიღოს, 5 კაპეიკიანი ღერების მარკა უნდა გამოგზავნოს.

სხვა ადგილებზე ხელის-მოწერის პირობა ისევ ძველი დარჩება: ერთის წლით—15 მან., სამი თვით—4 მან. და 25 კაპ. და ერთის თვით—1 მან. და 50 კაპ. მსურველს შეუძლიან მთელის წლით მოაწეროს გაზეთზე ხელი და ფული კი ყოველი სამი თვისა წინათვე წარმოადგინოს.

ახალი წიგნი

„ცოლი თუ გინდათ, მა არის!“

ერთ-მოქმედებიანი ვოდევილი

ისყიდება: თფილისში—პაოთანოვის წიგნის მაღაზიაში.

ქუთაისში—ანტ. ლორთქიფანიძის ბიბლიოთეკაში.

ქირი

გასასყიდი, ვისაც ჰსურს, შეუძლიან იყიდოს ალუკიაში, ნიკოლაევის ქუჩაზე, საცა ვ. ლ. პოტკოვის სპირტის სარდაფია სახლის № 44.

რკ. გზა.	დილა.		საღამ.		II კ.		III კ.	
თფილისი .	9	21	5	18				
მცხეთა . .	10	11	6	27	-	68	-	38
ბორი . .	11	58	9	43	2	40	1	33
ხაშური . .	1	29	11	57	3	92	2	18
სურამი. . .	1	44			4	42	2	46
ალვირილ. .	5	49			5	81	3	23
რიონი. . .	6	57			6	75	3	75
სამტრედია .	7	51			7	73	4	29
ახ.-სენაკი .	8	43			8	57	4	76
ფოთი. . .	9	50			9	75	5	42
ფოთი . .	9	83						
ახ.-სენაკი.	10	14			1	18	-	66
სამტრედია.	11	5			2	6	1	14
რიონი . .	12	13			3	4	1	69
ალვირილ. .	1	18		ღამე	3	98	2	21
სურამი. . .	5	12	1	10	5	33	2	96
ხაშური . .	5	39	1	37	5	84	3	24
ბორი . .	7	5	4	8	6	36	4	9
მცხეთა .	8	50	6	59	9	8	5	4
ოელავი .	9	31	7	56	9	75	5	12

ტელეგრაფი

ოცი სიტყვა თფილისიდამ:

	მ.	კაპ
ქუთაისს, ფოთს . .	1	—
ბორს, დუშეთს, სიღნაღს	-	50
როსტოვს, ოდესას, მოსკოვს	2	—
პეტერბურგს, ვარშავას . .	2	—
ოსმალეთში, შვეიცარიაში	3	—
იტალიაში და საფრანგეთში.	3	50
ინგლისში	3	75

ფოსტა

ა) თფილისიდამ: სამზღვარ გარეთ, ქუთაისს, რუსეთს—ყოველ დღე კვირას გარდა. ზუგდ. ორშ. და სამშ. ოზურ.—პარასკ. და ორშ. ქახეთს—სამშ. და შაბ. ბ) ქუთაისიდამ: თფილისისა და ფოთისაკენ—ყოველ დღე, კვირას გარდა. ოზურგეთს—ორშ. და პარასკ.

წიგნის გაგზავნა რუსეთში	კაპ.
და სამზღვარ გარეთ:	
ლია წიგნის	4
დაბეჭდილის (სამი მისხალი)	8

მაზარდა

	მან	კაპ
თფილისი, 15 ივლისს.		
ფქვ. თეთ. ბანჯისა, ფუთ.	1	50
ფქვილი ფითელი. . .	1	30
ქერი ფუთი . . .	1	15
ბამბა მრეკვნისა, ფუთი .	7	—
— ამერიკისა, ფუთი . .	7	50
ბაპენტილი ბამბა ფუთი.	10	—
მატყლი თუშური ფუ.	8	—
—მარაღაბისა ფუ. .	4	—
აბრეშუმი ხუხური სტ.	2	—
ძონი, ფუთი. . .	6	50
ძონის სანთელი ფუთი.	9	—
სტეარინის სანთელი, ფ.	12	80
ხორცი ძროხისა. ლიტ.	—	81
—ცხვრისა, ლიტრა .	—	81
სპირტი, ვედრო . .	5	20
შაქარი, ბროც. ფუთი .	7	70
—ფხვნილი ფუთი . .	6	40
ტყავ ბოგვალი, ბირკ. .	—	70
ზეთი ქუნჯუთისა ფუთ.	13	—
თამბაქო, საუალო ფუთი	8	50

თფილისის სამკურნალო

ერევნის მაედანზე, წინამძღვაროვის სახლებში.

ავათმყოფებს მიიღებენ ყოველ დღე, კვირას გარდა, დილის 9—1 მდინ.

ორშაბათს: ძიუჩარიანც—ხიროურგი, ბარალეიჩი—შინაგ. ავათმყ.

სამშაბათს: ვერმიშევი შინაგ. ავათმყოფობის, რეიხი და ბახუტონი—ბებიაობის თვალის.

ოთხშაბათს: ვერმიშევი—შინაგანი ავათმყოფ., ბაკეტი—გულის და ნერვების ავათმყოფ.

ხუთშაბათს: ვერმიშევი—შინაგანი ავათმყოფ. ბავრინსკი—თვალის და ოპრეტი—კბილის.

პარასკევს: ვერმიშევი—შინაგ. ავათმყოფ. ბახუტოვი და ძიუჩარიანც.

შაბათს: ვერმიშევი შინაგანი ავათმყოფობის., რეიხი—თვალის ავათმყოფ. და ბაკეტი—გულის და ნერვების.

Дозволено цензурою. Тифлисъ, 17 Іюля 1878 г. Типографія Меликова. გამომცემელი ს. ველიჰიშვილი. რედაქტორის. მესხი.